

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 1. listopada 1863.

List 31.

Stolni cerkvi

proti koncu štirstoletnice.

O raduj se, cerkev stolna,
Jubileja srečniga!
Dan na dan si vernih polna,
Ginjenih clo do solza;
Romarjev kardelo obilno
Te hiti obiskovat,
Grešnikov število silno
Hodi se očievat.

Stolna cerkev, de si mati
Po škofiji vsih cerkva,
Moraš živo zdaj spoznati,
Lej, kakó si cislana:
Nam oznanis sveto leto,
Napoves odpustike:
Vse je verno ljudstvo vneto,
Vsa škofija k tebi vre.

Glej na ceste, glej na pota,
Vse vse polne so ljudi!
Bodi bogat, bodi srota,
K tebi, mati, vse hiti:
Ze po vsi škofiji slove,
Kolkó lačnih poživiš,
In zaklade Jezusove
Vsim bogato zdaj deliš!

Spovednice so obdane
Od spokornih vernikov,
Vsak si celi dušne rane,
Biti hoce clovek nov.
Vroče, lej, solze blišijo
Se na licih grešnikom,
Vsi pobožni hrepenijo
Se skleniti z Jezusom!

Vidiš, mati, otroke svoje?
Pač goreči, verni so,
Ki pokorni klice tvoje
Zvesto dopolnujejo:
Po škofiji vera sveta
Se živi, o še cvetě,
Sej slovesnost svet'ga leta
Prica nam, gotovo je!

Stolna cerkev, bod' vesela,
Mati, stara štir sto let!
V miru boš „Te Deum“ pela:
Zdaj, ko mine sveto let:
Svoje otroke oživila
Blago si v pobožnosti,
Tud pri Bogu boš sprosila
Dar jim stanovitosti.

Burja.

Vsi svetniki.

Oj, ozri se na višave
Iz doline solz, kristjan!
V kraj vse sreče ino slave
Dane, vsih Svetnikov dan;
V duhu glej nebeško mesto,
Srečni stan izvoljenih,
Služi vselej Bogu zvesto,
Da kdaj dojdes v družbo njih.

Oh neskončno je veselje,
Rajskih bratov, sester tam,
Spolnjene so vse njih želje,
Združeni so z Jagnjetam,
Ki so k njemu hrepenci
Priti z revniga svetá,
Ze so srečni Ga objeli,
Večno jim se ziviat' dá.

Vse težave so minile
Vsa bitkost je zanje preč,
Ni joku, ne bitke sile,
Ne skušnjav nobenih več.
Zlato solnce tamkej sije,
Jim nikdar ne bo zasló, —
V mestu rajske lepotije
Vsa njih srca večna bo. —

Ouj! v planjavah preveselih
Na milijone čistih dvic,
V oblacilih so vse belih,
Vsaka palmo ima v desnici!
Vsi pojó v ljubezni vneti
Ki preseče ves naš um:
„Sveti, sveti, čez vse sveti
Je Gospod, Bog vojskni trum!“

Glej Marijo čisto Dvico
V sredi izvoljenih duhov,
Premogočno njih Kraljico,
Krono vsih nebesčanov.
Vsa nebeska tovaršija
V ljubezni jo časti —
In „česena si, Marija!“
Od vsih krajev ji doni! —

Števaj truma vsih jezikov
In vsih zemljskih rodov,
Verste svetih učenikov
In nebeskih angelov,
Ki pri Jezusu so zbrani,
Se le v Njemu vesele,
In preštevaj, če si v stani,
Srečne vse kardela té.

Toraj, ak si v duhu vidil
Sveto mesto, o kristjan!
Stori sklep, da se boš trudil,
Ga doseči — noč in dan;
Zri zato le na višave,
Ko si skušan od svetá
V kraj te sreče ino slave,
Ker le gori si doma! —

Vi pa, ljubljani nebeski,
O prosite tam za nas! —
Pomagajte nam v cloveški
Preslabosti, pros'no vas —
Vedno bolj Bogú služiti,
Ga ljubiti prav serčno,
In po smerti gori priti
V vašo srečno družino!

France Silvester.

Za vesilo vernim dušam v vicah.

Zvonóvi! milo se glasite,
Vse verne v duhu tje zberiti —
Na njivo, kjer počivajo, trohne
Vam starši, znanci, bratje, al sestré.
Poglejte te otožne grobe,
Kosti so polni in truhlobe!
O clovek, to ne naj te:
Na svetu vse minjivo je.

V tem tihem kraju se mudimo,
Dusicam večni mir prosimo!
Sej dobra, sveta misel je le-tá,
Takó že Juda Makabej spozná,
Njim ura milosti odbila,
Pravica pa je nastopila;
Zdaj klicejo k nam dan in noč,
Naj jim skazujemo pomoč.

Kak dolga jim je vsaka ura!
Ne dá popisat' se pokora;
Za vse zdaj duša strašno tam terpi,
Kar koli v tem življenji zamudi!
Strahvati mora se krivica,
To tirja Božja tam pravica,
De sčistijo se ko zlato,
Ker z greham se ne gre v nebo.

Peró nobeno ne popiše,
Kar duša tam terpi, de zbrise
Razmisljenja, lenobe, mlačnosti,
Ki v njih vsak dan na svet' se zadolži;
Svet Avgustin v tem stan' nesrečnim
Primerja martre ognju večnim:
O smili, smili se, Gospod,
In reši duše od onod!

O naj bi kapljica kanila
V ta ogenj in ga pogasila —
Le ena Rešnje kapljica kervi
Lahko ves strasni ogenj pogasi.
Daj hrepenenje, Bog, spolniti,
In skorej v sveti pokoj priti,
Da tebi rešeni pojó
Na veke pesem angelsko.

Se, bratje, čas za nas je „srečni“,
Ubežati pogubi večni;
Tud oginj v vicah, dokler se živiš,
Lahko s pokoro prava pogasiš:

Al večnost bo se odgernila,
Vse grehe naših src odkrila;
Takrat bo Jezus le sodnik
In ne več mili Odrešenik.

Ko truplo pojde v zemlje krilo,
Prejela duša bo plačilo,
Za djanje vsako dala odgovor bo,
kar strila dobro je in kar hudó:
Kar služil si, o človek zdaj,
To živil bodeš vekomaj.

Ant. K—r.

Kapucin oče Joahim Haspinger.

(Verlim Tirolecem v spomin njih 500letne sklenitve z Avstrijo.)

Prizanesite, blage Vile, slabim besedam mojih občutkov! zavpije mlajši Anaharz, stoječ na termopilskih gomilah pomorjenih grekov, jez sem vas bolj castil, ko sim stal na griču, kjer ste vi svoje zadnje zdihljeje pojele, kadar sim se naslonil na eno vaših rak in s svojimi solzami oblival mesto, ki ga je rudečila vaša kri. Vaš spomin bo dalje ostal, ko perzijansko kraljestvo, kterimu ste vi se vpirali, in do nar poznejšega veka bo vaš zgled v vsih srcih, ki svojo domovino ljubijo, obudoval čudenje in serčnost.

V svetni zgodovini našiga cesarstva stojé neumerljivi trije možje iz kervave dobe perviga Napoleona, imenujejo se „Hofer, Haspinger in Spekbacher,“ kterih trupla po višjem sklepu našiga sadanjiga presvetlīga cesarja v Inspruku v eni cerkvi skupaj počivajo. Ker pa naš namen ni, od vsih treh govoriti, smu sklenili od te slovite deteljice vzeti le eno samo pero in ga blagim bravcam „Zgod. Danice“ sicer ob kratkem, pa vender bolj na tanko omeniti, namreč kapucina Joahima Haspingerja.

Haspinger je zagledal luč življenja 28. vinotoka 1776 v Smartni vasi teferškiga dola na Tirolskem. Dobil je pri sv. kerstu imeni Janez Simon in bil je kot pervorojeni sin namenjen za duhovski stan. To se tudi zgodi, kajti mladeneč stopi leta 1802 v kapucinski red in dali so mu ime Joahim. 10. mal. travna 1809 po tirolskih rekah kervave teršice plavajo, in po višavah zašvigajo znamenjski ognji, zadoni pa po vsi derzavi glas: „čas je!“ in ob enem se vse vzdigne, karkoli orožje nositi more; in kaj še več? pripravljajo se celo tudi ženske in otroci za boj. Takrat se kapucin oče Joahim pridruži hrabrim vojakom kot vojaški duhoven, pa ne mislec postane eden njihovih naj previdnih in serčnejših vojvodov, in le kmali je „rudečobradnik,“ kakor so ga zavolj njegove rudeče, prav za prav ružave, dolge in goste brade zvali, ne manjši slava svojih domorodcev, kakor strah nemških in francoskih sovražnikov. Pa se v svojih mlajših letih se je enkrat v boju tako posebno moško obnašal, da so ga okinčali z junaško svetinjo, ki jo pa precej, ko v samostan stopi, sv. Antonu v dar obesi. Vselej pa, kadar se k armadi poda, poprosi svojiga očeta provincijala za blagoslov. Bil je v klostru, pri ranjenih in umirajočih krotko jagnje, ali pogumen lev na bojišu, tu lesketa njegovo oko kot blisk, doni njegov glas kot grom. Sirok klobuk na glavi, britko martro v roki in pa večidel bos plane s svojimi kot vihar nad sovražnika in ga otepe in premaga. Če ga pa v takih okolišinah njegovi prosijo in zarotujejo, naj se vender tako prederzno ne nastavlja nevarnosti, jim navadno z besedami perviga Napoleona odgovori: „Ni še zlita krogla, ki bi me zadela!“

Kako pa, de so se hrabri Tiroleci pred bojem obnašali, nate le en sam zgled. Bilo je 15. vel. serpana 1809, ko se ti svoji sveti veri in svoji dedni vladi zvesti vojaki na izelskim verhu snidejo, de bi se sovražniku vperli in ga napadli. Tu stojé v sredi mej junaki, ki so ravni kakor smreke njih gorá, čversti ko stene njihovih v nebo kupe-

čih pečin, mladenci z rožmarinam, možje pa s pavovim peresam na klobuku, — z njimi pa oča Joahim Haspinger. Komej de mlo solnce priluka, storé tirolski junaki štirógelnik okoli svojega duhovniga pastirja, in kakor v davnih časih Izraelci po tem, de so skoz jordanško reko v obljubljeni deželo dospeli, nekoliko mladencev vsak svojo skerl pri-nese in jo za oltar vredi. Na altar se položi posvečena ploša, kapucin odveže mavhico, potegne iz nje tri bele rute in bliskeč kelih, mašni strežej pomaga oltar pogrinjati in duhovnika obleči; prižgejo se sveče na vsaki strani britko martre. Začne se masa, in ko bi trenil štiroglata truma na kolena pade, vsak na verno serce zvesto pušo nasloni, zeleni klobuk pred se postavi, roke k molitvi sklene in proti nebu vzdigne, in tako ponižno moli, dokler strežej mašnih bukev ne prenese in se sv. evangelij brati začne. Zdaj se v hipu vse vzdigne, puše s komolcam poprime, vender pa glav ne pokrije, in to v znamenje, de so pripravljeni za sv. vero, pa tudi če je treba, za domovino svojo kri preliti. Po evangeliu spet vse poklekne, vsako serce puhti goreče ljubezni proti Bogu in vsak s ponižnostjo terka na persi, ko mašnik presveto Rešnje telo in kri našiga Odrešenika povzdiguje, in pa ko govori: „Gospod nisim vreden, de greš pod mojo streho, pa reci le besedo in ozdravljena bo moja duša.“ K besedam: „Blagoslovi vas vsemogočni Bog, Oče, Sin in sv. Duh,“ se sklonijo vojaki s pušo v levici in klobukam v desnici; in kadar mašnik besedi: In Beseda se je večovečila,“ poklekne z njim vred cela truma z desnimi kolenam, nato se vzdigne in pokrije, pa vender še v svojim redu tako dolgo ostane, de se duhovnik mašniga oblačila oprosti in odmoli. Po molitvi se oberne oča Joahim k vojakom in jih z malimi pa krepkimi besedami nagovori, kako de se nadja, ker so delo tega dneva z Bogam začeli, de bo tudi vsak izmed njih za svojiga cesarja in za domovino hrabro se obnašal in se vredniga storil. Tirolec imenovan biti, in de se tudi terdno zanaša, de jih pravični Bog ne bo dal osramotiti, temuč de bodo z njegovo pomočjo prej ko se dan nagne, sloveli ko pogumni premagavci oholiga sovražnika, — in tako svoje delo spet z Bogam končali.

„Poklekните moji bratje!“ zdaj verli kapucin glas povzdigne, „poklekните in serčno se skesajte svojih grehov, de vam v imenu trojnoediniga Boga odvezo podelim.“ — Vse tisti hip pade na kolena. Oče Joahim pa razpne roke, oberne oči proti nebesam in glasno moli vesoljno odvezo nad vojaki *).

Hoj! po koncu zdaj, moji pajdaši, zavpije z bliščečimi očmi oča Joahim, si pogladi z levico rjavo brado, potisne klobuk na glavo in pristavi, z desnico na sovražnika kazaje: „Tam nas čaka delo, začnimo ga v Božjim imenu!“ Ne gre cerkvenimu listu popisovati streljanja in vojskiniga klanja in pobijanja, kar je vselej žalostna reč, — še zlasti, ko se kristjanje med seboj po zversko davijo. Rečemo samo, ker je že od tega govorjenje: Malo ur le — in dolgo nepremagani orel pervega Napoleona se že spet valja v prahu.

Na Izelu je zamizalo marsiktero oko za vselej, povzel je mnogoteri zadnji zdihljej, za zmiram je biti nehalo nektero serce, in popila je do čuda kervi svojih sinov mati zemlja; vender bila je skorej le večidel nasprotnikov. Ko grom protivnih pušk in brona popolnoma obmolči in sovražniki peté kažejo, se snidejo spet na Izelu trije prvi junaki tistiga dneva: oča Joahim, Hofer in Spekbacher si podajo in pomajajo molčé moške roke, v vsakiga očeh solze igrajo in njih serca so prepolne: — kakor na povelje po-

*) De bi ne bil kdo v zmoti, je vediti, de ta odveza velja le za silo, kakor n. pr. pri bolniku, ki se ne more več spovedati, in vsak je dolžan potlej se svojih grehov spovedati, ako ima priložnost ter ni na vojski končan; zavolj tega naj pa ne opusti čisto spovedati se in z Bogom spraviti, kdor je v grehih in ima na vojsko iti.

kleknejo tisti hip vsi trije, občutki njihovih src so le samemu vsevedočemu Bogu znani. Tako kleče nekoliko časa, kar se vzdigne srednji izmed njih, namreč oča Jouhim in visoko povzdigne podobo križaniga Zveličarja, kot da bi hotel z njo blagosloviti svoje pajdaše in pa reči: V tem znamenju smo premagali. —

Dal se je na Izelu pa tudi lep zgled vsakimu narodu, kaj de zamore živo zaupanje v Boga, pravična ljubezen do svoje domovine, in pa trdna zvestoba do svojiga postav-niga vladarja. Ponosno bo vedno kazala zgodovina na verli Tirol in na vse čase spričevala, da je ta knežnja de-želala eden nar lepših biserov v vladarskim vencu avstri- janskega cesarstva.

Na vse zadnje je pa vendar mogla tudi hrabrost ver- lih Tirolcev proti izdajstvu onemoči. Viteškemu in pobož- nimu Hoferju predere francoska krogla v Mantovi blago serce. Spekbacher in Haspinger dospeta še le čez dolgo in po mnogih smertnih nevarnostih na Dunaj. Prijazno in milostivo sprejme cesar Franc I junaška moža. Očetu Joa- himu se dovoli, osvoboditi se mniške obljube, ter mu po- delijo travnfelško farno vikarijo. Tu on skoz dve in dvaj- set let zvesto pase sebi izročene ovčice, na to se pa v pokoj poda. Ko se leta 1848 na Laškem homatije začne, dvainšedemdesetletni orel spet onladi in k tirolskim dobro- volcem za vojaškiga duhovnika hiti, pa se kmali verne in preživi svoje poslednje leta v cesarski grašini Mirabelu v Solnogradu, kjer v dva in osemdesetim letu svoje starosti mirno zaspi v Gospodu.

Kakor nepremakljivo zvesti so pa Tirolci svojimu ce- sarju, tako stanovitno zvesti so tudi svoji veri in svojimu Bogu: torej se tudi poganjajo za velikrat njim zagotovljeno edinost sv. vere. — č.

Nevera ne blaži.

(Iz dnevnika necega duhovna.)

(Češki spisal Vacslav Štule; poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

Nesrečni doktor ni dal dolgo čakati na-se. „Kakor sem vstal,“ je djal, tako sem legel. Čutim, da je Bog v nebesih. Kajti zadela me je sodba njegova, pravična sodba. Le poslušajte! Ujec moj, brat ranjce matere, gospod na V—cih, zbolil za smert; ni pa imel otrok. Jaz sem bil od mladih nog njegov ljubljeneec. Imel sem podedovati za njim lepih gospodarstev. Z njegovo boleznijo je bilo od dne do dne hujše. Vedel je, da se mu bliža zadnja, zato me po- kliče k sebi, da bi me še enkrat vidil, preden umerje. Do- bil sem list od njega in nevtogoma sem se odpravil na pot v V—ce. S težkim srcem sem se ločil od doma in drage žene. Njena nekdanja gorečnost je zopet oživela. Al soln- ce mojega življenja se je nagnilo k zapadu, in to je bil njegov poslednji žar! —

„Izročil sem zeno onemu zvijačnemu goljufu, zaupal sem golobico jastrebu, svojo gerlico kregulju. — Srečno sem bil prišel k bolnemu uju. Čestiti starček me je serčno pozdravil in moj prihod je vidno pripomogel, da je nekoliko okreval. Toda spoznal sem na prvi pogled, da mu je smert že pred durmi, pa tudi sam je to dobro vedel. „Hvala Bogu,“ djal je še s slabim glasom, „da si prišel, Bogomir!“ Zdaj umerjem sladko! Ti me ne zapustiš več, temuč ostaneš pri meni, dokler se mi ne zapro oči, da mi jih zatisne vsaj vnuk mojega očeta!“ —

„Ljubil sem tega dobrega ujca tako, da bi me tudi sicer ne bila nobena reč odtergala od postelje, na kateri je umiral. Noč in dan sem mu stregel in prizadeval si, da sem mu storil vse po volji. Od doma sem dobival dan na dan sporočil. Soprogini listi so bili serčni, goreči; — in moji ravno taki. Pa do takrat, da je ugasnil moj ujec, pre- teklo so štiri nedelje. Ostal sim pri njem do zadnjega zdi- h-

ljeja in potlej sem njegove kosti spravil v tihi grob, pa delj mi ni bilo ostati tu, kjer mi je smert na novo ranila serce. Pisal sem ženi še tisti dan pred pogrebom, kdaj pridem; po pogrebu nastopim brez odloga pot proti domu.“

„Pa tri milje od doma ujela me je strašna nevihta proti večeru, tako da sem se mogel ustaviti v neki kerčmi. Strašno je jelo germeti in tréskati, z neba je lilo kakor iz skafa. Meni ni dalo tu čez noč ostati. V deževni temni noči sem komaj pritaval o polnoči domú. Pridši pred hišo začudil sem se, ko nisem vidil luči tam vso bah, kjer je stanovala žena. Z zvoncec ob vratih zbudim vratarja. Odpre mi in pozdravi me nekako neveselo. Hitim gori. „Kaj dela gospa?“ bila je prva beseda stari dekli, ki mi je prišla z lučjo naproti. Ali glasen jok je bil odgovor na moje vprašanje. „O moj Bog! — vendar saj ni bolna? menda ni umerla? kje je?“ vprašam v eni sapi staro dekle svojega ranjkega očeta. „Oh gos- spod, le nikar me ne vprašajte! Idite, idite — pogledite.“ — Sto- pim v sobo, — soba je prazna. Hočem teči v sobico, — al starka mi pade k nogam: „...Gospod, za vašega ranjkega očeta, obnašajte se danes tako, kakor mož — ne ustrašite se tega, kar vam moram povedati!“ —

„Govori le — govori,“ silim va-njo kakor divji, „ga- vori: — kje je gospa?“

„Oh, gospod! še včeraj zvečer je bila tukaj. Pred jutrom pa je zginila — pobegnila je s tem gerdim B—cem.“ — „Kako, pobegnila je?“ zavpijem. Ta beseda mi je bila strela z jasnega. Stemni se mi pred očmi, zgrudim se ka- kor mertev.“

Groza me je obhajala, ker mi je ubogi doktor povedal to prigodbo. Začel sem se bati za-nj. Rudečica mu je oblila bledi obraz, temno oko mu zaiskrilo, kakor jagode so mu padale solze iz oči. Strastno me zgrabi za roko, vpre na-me pogled in globoko zdihne. Poznate-li večega nesrečnika, kakor sem jaz?“ me vpraša. Nisem mu mogel odgovoriti; oči pa so mi solze zalile. Videl je, kaj čutim. Ubogi mož! Tebi je pač seme kmali sad rodilo, ki si ga sejal sam po svojim polji. Oh, nevera ti je uzela zvesto ženo! Z nevero si ji serce ostrupil in spodkopal blagor svojemu in njenemu življenju. Bog nam bodi milostljiv! Serčno sem mu stisnil roko in čakal stermé nad toliko nesrečo, da zopet začne.

„Nisem še na konci, moj mili gospod!“ povzame.... čez nekoliko časa. Poterpíte nekoliko z menoj, naj si ta težki kamen odvalim s serca. Sej ste duhoven in vidim, da imate poterpjenje z menoj. Res da, sej mi ga je tudi treba. Morate me poslušati do konca.“

„Kaj se je godilo nekoliko dni z menoj, gotovo sam ne morem vediti. Kar vem, to je le toliko, da sem bil iz uma in da sem se po dolzih, strašnih bolečinah prebudil v blaznici. Roke in noge so mi bile priklenjene k postelji. Stermo sem gledal okoli sebe, ali ko sem vidil stene gole in sobico prazno, zbiral sem vse svoje misli, toda nisem si vedel ne svetovati ne pomagati. Začudenja sem zakričal. „Kaj pa se godi z menoj?“ Kar zaskripljejo vrata, odpi- raje se, in notri stopita dva moža. Eden nju, prijazen gospod, me pogleda bistro in prime za roko. Drugo mi je položil na čelo in veselo pomigne tovaršu. Jaz ga jamem izpraševati, pa znal se je ogibati mojemu popraševanju. Dolgo časa je ostal pri meni, zadnjič pa je ukazal, naj me oprosté verig. Zapoved se je precej dopolnila. Napil sem se neke pijače, ki so mi je dali, in terdo spanje mi je zatisnilo oči. To je terpelo, kakor so mi pozneje pravili, blezo 24 ur, kar sem tiho spal. Prebudivši se, čutim, da mi je nekoliko lahko. Misli se mi jamejo jasnití. Ljubeznjiva skerb modre- ga in skušenega zdravnika je bdela nad menoj in kreval sem od dne do dne čezdalje bolj!“

Čim bolj se mi je povračevalo zdravje, tim jasnejši in strašnejši se mi je temni obraz moje britke osode stavil pred oči. Misel na-njo, ki sem jo ljubil, na tovarša, ki sem mu jo zaupal; — njegovo izdajstvo, njegova nezvestost, njun beg, — vse to bi mi bilo skorej v novo omračilo um.

Z vsilo sem se mogel bojevati, da nisem obnorel. Mnogokrat sem si želel smert, mislil sem celo na samomor, pa zmagala je poslednjič neka misel, neka želja. „Maščevati se moram nad njima!“ Ta glas je prevpil vse druge, sklenil sem maščevati se.“ —

„Vse druge misli sem iskal iz glave izbiti, da bi ne odvrnile mojega malopridnega sklepa. Varno sem ga pa zakrival ljudem, kajti serce se mi je bilo novega izdajstva. Zdravje in telesna moč se mi je zopet vernila in misli so se prav verstile; srečno sem prišel iz norišnice. Na to pa, kar sem sklenil v norišnici, sem mislil noč in dan. Izvedel sem bil blezo sled za begunoma, in hajd na lov za njima! Pa v Parizu se mi je zopet skor vse razderlo; nič nisem mogel več izvesti o nji, razun to edino, da je izdajavec B-ec pred dvema mesecema odšel od tod v Lion. Odpravim se za njim. Toda vse moje zasledovanje je bilo zastonj. Nesramnež se mi je bil izmuznil, kakor da bi ga bilo požerlo morje. Zopet se vernem v Prago nazaj. Kar sem bil jaz tam, sledili so od mene najeti povsod za nesramnim goljufom, ki mi je razdjal vso srečo.“

„Moje življenje v Parizu je bilo žalostno. Pogosto se mi je sanjalo o nezvesti ženi. Vidil sem jo poleg svoje postelje in čul njeno kletev, ker sem ji vero zaterl. Drugikrat se mi je sanjalo, da pred menoj kleči in objokana prosi, naj ji odpustim, ker se mi je izneverila; — spoznam celo, da sem sam časi pal pred njo na kolena in plakaje preklinjal sebe in nesrečneža, ki je kriv moji nesreči. Oh, pač sem čutil, da sem si sam kriv! Odnese mi je ona nekaj denarja, ali jaz sem ji uzel vse kaj več, zaterl sem ji vero v Boga!“

„Britko sem obžaloval svojo pregreho, ker dobro sem vedel, da bi živa vera mi bila kakor zvesti angelj varh mojo blago ženo zanesljivo varovala pred zapeljivcem. Toliko hujša jeza pa me je zagrabila vselej, kadar sem se spomnil na njega. „Smert nesramnežu!“ tako se mi je vedno glasila maščevavna želja. Naposled mi posije nada, ki me pripelje k zaželenemu cilju. Za gotovo zveč, da v Florencii živita, ktera iščem. Kakor orel za svojim plenom, tako jo derem čez gore in doline v Tulon in od ondod me barka odnese po morji na Lasko. Toda, zopet mi je spodletelo. V Florencii sem se preveril, da se je ravno malo dni pred mojim prihodom iz mesta preselil brezvestnik, ki sem tako silno želel ga umoriti. Nihče mi ni mogel povedati, kam da se je obrnil, le to sem izvedil, da je šel proti severju. Vse kraje sem staknil po Laskem in vse kote po Švicarskem, ali zastonj. Vse leto sem hodil križem po sveti, pa nikjer ni bilo od mojega nesramnega nekdanjega tovarša ne sluha ne duha.“ (Dalje nast.)

Pes v petek klobase je.

Preljuba Danica! pred nekaj časom si nam naznanila, da v Ameriki postava pijance med norce v eno versto stavi in da kerčmarje kaznuje, kateri pijancem odveč piti dajejo. Ta postava je zlata vredna. Tudi v našim kraju bi bila prav koristna odvernivka veliko napak in greha. Res pijanec ne zasluži drugam kakor med norce štet biti, ker njegove dela so norcam enake. Pijanec je še neumniji kakor žival, ker vsaka žival le toliko pije, kolikor potrebuje; pijanec pa več. Nar večji žalost in nesreča za pijanca pa je, da se malokteri pijance spreoberne. Zastonj se je pijanec prizadevati se spreobrniti in pijanost zapustiti, drugač de vpijanjenih *) pijac nikoli več ne okusi. Žalostno pa je, da se morajo kristjanam take postave dajati, sej vera uči, da pijanci ne pojdejo v kraljestvo Božje. Vsak pijanec tedaj s svojo pijanostjo pričuje, da za nebesa ne mara. Ne pa samo pijanec je kriv pijanosti, ampak tudi kerčmar, kateri pijancu piti daje. O žalostno je, da je dan danasnji tako

malo kersanskih kerčmarjev! Koliko lepe priložnosti ima kerčmar, svojiga bližnjiga posvariti in podučiti, kaj je prav; ali dosti je zapeljivcev, ki ljudi k pijanosti napeljujejo, resnice sv. vere napak obračajo, kakor je njih lakomnosti bolj prav, Božje in cerkvene zapovedi po svoji volji razkladajo! Pijanost, prelomljenje posta, to jim ni nič greh; zakaj ko bi kaj za greh imeli, bi tega ne podpirali. Vsak pa se gotovo močno pregerši, kateri komu toliko piti da, de se vpijani, posebno pa že pijanemu. Kerčmar je deležin tudi grehov, ktere pijanec v pijanosti stori, na pr., de se pobija, preklinja, razsaja, nesramno kvantá itd., zato ker mu je preveč piti dal. Posebno so tudi kerčmarji dostikrat podpiravci prelomljevanja postne zapovedi, ker o prepovedanih postnih dnevih meso kuhajo in svojim gostam ponujajo, in s tem tudi druge pohujšujejo. Zlasti po mestih je nekterim kerčmarjem post in petek malo mar. Takih skrunovavcov je ravno po mestih nar več, ki se za bolj modre in učene štejejo, pa tudi eniga dneva v tednu svoji sladnosti odreči ne morejo. S tem veliko pohujšanje dajejo priprostim kmečkim ljudem. Velikokrat sim že slisal od eniga ali družiga kmeta: „Bil sim v Ljubljani, v tem ali unim mestu v petek ali postni dan, vidil sim, da meso jedo tako, kakor drug dan; pri nas pa gospodje tako prepovedujejo! Kerčmarji, gostivniki, kaj pravite? al ni to veliko pohujšanje!“

Gorje vsim kerčmarjem, kateri imajo tudi zmiram vrata odperte za ponočnjake, in jim vino dajo. Sej je vsim znano, da ponočnjaki se popred naj rajši napijejo, in potem toliko ložej vpijejo, razgrajajo, pohujšujejo, se tepejo, ker popred ze svojo slabo pamet v vinu potopijo, de potem kakor norci divjajo. Gorje jim, ki takim ponoči odpirajo. Gorje vsim kerčmarjem, kateri pustijo, da se v njih hišah nečiste zaveze sklepajo. To niso hiše, to so peklenske kovacije, v kterih se nečiste vezi in verige kujejo. Res de, malo je v sedanjih časih prav kersanskih kerčmarjev, al vender jih je še nekaj. Kerčmarji so lahko prav dobri pridigarji in imajo prav lepo priložnost lep nauk svojimu bližnjimu dati. Naj povem tega resnično prigodbo. Pred 4 leti gresta dva fantina na pot od doma, eden je imel 25, drugi 23 lét. Bilo je ravno v petek po Vnebohodu našiga Zveličarja, prideta v neko gostilnico v Z— na Dolenskem in vprašata kerčmarja, če ima kaj jedila. Kerčmar pravi, da pripravljeniga nima nič, de pa hoče kmalo kaj napraviti; starji pa se oglasi in reče kerčmarju, da naj njima mesa al pa klobas da. Tode na te besede kerčmarja sveta jeza popade in z ostrimi besedami odgovori: Kaj danes — v petek čta mesa in klobas? „Pes v petek meso in klobase je!“ Jest pa za živiga človeka nimam v petek mesa in klobas! Te besede so segle mlajšimu fantinu globoko v serce; berž poprosi razsardeniga kerčmarja, da naj jima kaj postniga napravi, in nikdar več mesa v petek okusil ni od tistiga časa. Bil je namreč po slabih tovaršijah tako zapeljan, da nobena reč mu več greh ni bila. Tako ima vsak kerčmar dosti priložnosti, svojiga bližnjiga posvariti in od greha odverniti, ako hoče. Drugi kerčmar je pa v našim kraju, ki nikomur čez potrebo vina ne dá; če ga tudi naj večji prijatelj prosi, ne dobi ga. Al zavolj tega ni nič ubožniši, ampak žegenj Božji je očitno nad njim, ima vsiga v obilnosti, veliko več kakor drugi kerčmarji, kateri ves dnar iz revežev izlečejo in pijanost podpirajo. K. z D.

Popotni spominki.

Romanje k sv. Kervi v zgornjem Gorotanu.

V častilni spomin štiristoletnice slavne ljubljanske škofije popisuje

Jož. Levičnik.

(Dalje.)

Ozri se najprej k podnožju! Večno zimo ugledaš, ki ima tu svoj neminljivi, svoj neprestani dom. Pa še kakšen

*) Calamus simplex, uti passim. secundum genium nostrae linguae utitur passivo pro activo. Vr.

dom? Vsa dolina tje do podnožja Zvonikovega in na desno gori — na širjavo okoli ene, na dolgost pa svoje 3 do 4 ure razprostrirana — zasuta in napolnjena je le ene korake pod taboj z večnim snegom in ledom; vso pregledaš hkrati — in to ti je „pasterični ledenik.“ — Od kod njega začetek? Nekdanje čase — pripoveduje stara narodska pripovedka — pokrita je bila globoka dolina tu pod nami s krasnimi travniki in senožeti; zelenemu baržunu enake trate razprostirale so se po nji. Neko nedeljo pa sošli so se k somnju na njenih livadah gorjanci vsih treh sosednjih dežel, Solnogradčani, Tirolci in Gorotanci namreč, in ne da bi praznovalo prešerno ljudstvo dan Gospodov v pobožnosti in molitvi, so ga preživeli v plesu, petju in razuzdanosti. Pa glej! glavé Velikega zvonika in njegovih sosedov zavilo so se v černih meglá obleko; strašni blisk in grom je prignal od neba tolike nalive dežja, da so vreli celi potoki od vsih gorá ter hipoma potopili oskrunjevalce dneva Gospodovega v tamno globočino naraslega jezera. Že so hotli predreti raztoženi valovi meje sosednjih dolin in potopiti tudi nedolžne tam živijoče stanovnike; al čuj! — perst Božji migne — in s terdimi vezmi merzlega ledú vkljenjeni so bili na večno razsedeni valovi, vtonjenci pa spremenjeni v kipe belih prikazen. In bodisi ravno tudi vse to le pripoved ali basen, — ne morem ti vender, dragi spremljevalce, dati boljše podobe in prilike o pasteričnem ledeniku, kakor će ti rečem: misli si pred saboj viditi morje, ki znemirjeno od hudih neviht žene strašne valove, in vsi ti so v enem hipu — zmrznili. Vzdiguje se ta ledeni val za valom; sneženi grič za gričem; tisučero spok po 20 do 30 seznjev globokih zijá ti strahovito nasproti iz tamnih višnjevih žrel, po katerih dnu bobnijo in šumiyo raztopljevani in zopet zamrzujoči viri. Tudi kalna Bela se tukaj v ti večni zimi sporoduje. Nima li potem s popolno pravico tega imena? —

Ne misli pa, moj dragi, da one 20 — 30 seznjev globoke ledene spoke, o katerih sem ti ravno govoril, segajo do dna ledenika. O nikakor ne! Okoli 128, zapisi okoli sto osem in dvajset seznjev debelo je nasutega tu snega in ledú; takó razsodbo pokazale so mere lanskega leta. Brez Božje posebne naredbe tudi do poslednjega dne ne bo skopnil. Če toraj napuhnež in nečimernež sveta misliš, da si kaj, pridi sem in pregleduj ta mertvaški pert, v kterega je cela okolica zagernjena; — pregleduj zimo, ki ima tu svojo večno stanovanje; preudarjaj otožno tihoto, ki tukaj vlada in spoznati boš prisiljen, da si ubožen červíček zemlje, da si prah, da si najmanjši nič. — Ozirajva se še dalje v tem čudnem kraju. K levi ali jutranji strani kmal doli nagiblje se zgornji stermec ledenikov k urnemu padu. Led, ki se nagibljujoč lomi, napravlja stermem skalnatim grebenom in pečinam enake špicaste verhunce; dalje v jugo-izhodu njem kotu pa ugledaš globoko kotlino ledenika, v katero se nabirajo zelenkasti valovi malega jezerčka. Al vender tu doli doseže tvoje oko še meje zelenih trat, tamnih borovcev, jeli in smrek, na katerih dopadljivo počiva že od snežene beline utrjena puncica očesa tvojega; če pa pogledaš po dolgi dolini gori k desni na večerno stran, gori gospodari večne zime odeja. V raznih podobah kažejo se ti ledeni spački, da kmal res bi jih imel človek za strahovite prikazni. Janezov hrib (Johannisberg) zapira s svojimi sklonki na pošev konec doline ter omejuje daljni pogled. Od nog do glave ti ga ni družega ko sam sneg in led; ni je tudi le ene pičice črnega na njem. Mislil bi človek, da od samega mraza ostal je memo drugih sosedov poklofuceni pritlikovec; al to le dela podoba njegove lege, zakaj po mojem mnenju more imeti svojih dobrih 10.000 čevljev visine. — V resnično začudenje je to, da gorovje o večerni strani, na kterega podnožju se ravno nahajamo, je v prečudnem nasprotju s celo okolico, zlo obraščeno s tamnimi gojzdi; tudi živina najde še tu med pečinami in gojzdi svojega živža, kar nam je zvončkanje in mukanje od verhov doli glasno naznanovalo. — Oziraje se ob podnožju

severne gore, ugledali smo kako uro dalječ gori nekoliko oddignjeno nad ledenikom slabotno „Jovanovo kočó“ (Johannishütte). Nepozabljivi nadvojvoda Jovan, on vneti pospešitelj gospodarskega napredka in iskreni pirjatelj planinskih krasot avstrijskih, prisiljen je bil nekdanj prenočiti v oni smertni samoti pod prostim nebom. Da bi preskerbel popotnikom o tih tukavah varno nočno zavetje, dal je sozidati leta 1833 na svoje stroške omenjeno kočó, ki kliče se v hvaležni spomin po njegovem neumerljivem imenu. Mnogo ptujcev popotuje celo tje do nje; ker pa so nas pri sv. Kervi zagotavljali, da razgled od kočó ni nič lepši in obširniši od onega na Franc-Jožefovi višini, ker dalje pelje steza tje do nje tudi čez ledenik in je hoja po njem zastran globokih ledenih spók, ki so včasih le s tanko sneženo skorjo zakrite, nekako nevarna, in je poslednjič mojega tovarša tudi dervil čas, torej ostali smo koj tukaj, hvaležni Bogú, da nam je dal vživati tu neomejeni pogled svojih premodrih naredb. Sej že sem povedal, da Veliki zvonik je čmeren gospodar in nič ni novega, ako tukaj o sv. Jakopu radovednemu popotniku namesti planinskih muh bele snežinke ob ušesih plešejo. Revez on, kterega taka nevihta tukaj zasači. (Dalje nasled.)

Nepodkupljiva zvestoba avstrijskega vojaka.

Knez Evgenij iz Savoje premaga s prav zvito napravljenim ponočnim napadom 1. svečana 1702 mesto Kremono na Laškim, katero so Francozi v posesti imeli, in francoski vojvoda Vilroá (Villeroi) je bil vjet; kajti med strašno hudim bojem se je mogel cesarskemu stotniku Makdonaldu od legiona Bagni vdati.

Stotnik ga ne pozna. „Jest sim maršal Vilroá,“ posepta vjeti hrabrimu vojaku na uho, naklonite, de iz terdnjave uidem, sprednik bote v francoski armadi in pa 10.000 rumenjakev se po verhu dobite. Makdonald je bil ubožen, le samo ob svoji plači je živel. Skušnjava je bila tedaj zanj velika, tode krepkost le premaga. „Dolgo časa že cesarja svojiga zvesto služim, in ne bom odslej nezvest izdajavec. Cesarski vojak se ne da z denarmi podkupiti,“ si misli.

Nato pelje vjetiga maršala svojimu generalu, grofu Guidu pl. Starembergu, kteri ga silno pohvali. Pa tudi sovražnik spoštuje nepodkupljivo zvestobo stotnikovo. Maršal Vilroá sam je hvalil pri svojih vojakihi lepo djanje stotnikovo, in ves svet je povikševal hrabriga in nepodkupljiviga vojaka avstrijskega.

Takrat je živel še tudi oče tega stotnika, kater je poznej dosegel starost več ko sto let. Uno dobro delo, zvestoba njegoviga sina ga je bila kakor pomladila, veselilo ga je namreč in mu pregnalo vso otožnost pri ojegovi visoki starosti. Kadar koli je bil vprašan, kako zamore biti tako gibčen in vesel pri svoji veliki starosti, je vselej odgovoril: Spomin na lepo djanje mojiga sina mi olepša in oveseli vsak dan mojiga življenja, tako de se vidi, kakor bi v njem na novo oživel.

Zvestoba je pač častitljiva lastnost — že do človeka: kaj še le zvestoba do Boga! — Burja.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pretečeni mesec je bil res pravo sveto leto, zveličaven čas sprave z Bogom. Nobeden se blezo v začetku ni nadjal, da bo ta kratki čas toliko sadú obrodil, kolikor mu ga zdaj, ko je dopolnjen, zaupljivo pristevati smemo. Ljudje so zlasti bolj proti zadnjemu skorej na procesije suli v Ljubljano od vsih krajev; po vseh cerkvah se je silo veliko spovedovalo; v šenklaški cerkvi so bili tudi gospodje korarji in profesorji skoraj neprenehoma napreženi, in v klostru so spovedovali vsi, kteri koli so mogli. Svetih sakramentov so se vdeleževali ljudje vsih starost in stanov.

zares smemo upati; da ta mesec je našo deželo veliko poplajsal, blagoslov Božji je bil očiten, in gotovo bo dobrotljivi Bog zavolj tolike gorečnosti v pokorjenji marsiktero šibo od nas odverniti. Bog daj, da bi se sv. vera tudi do prihodnje petstoletnice ne le samo ohranila, temuč še bolj utrdila in čezdalje bolj živa prihajala. Bog daj, da bi bil v tem mesecu pridobljeni sad stanovitni. Bog daj, da bi tudi tiste vest spekla in zveličaven strah pretresel, kateri so merzli in mlačni ostali, ko so drugu iz Zveličanjevih studencev pili živo vodo nebeskih milost, ter bi nastopni Advent popravili in nadomestovali, kar so zdaj zamudili. Naj o tej priliki zavolj podobnosti samo to se pristavimo, da šmarnični čas ali majnik je mesec enacih milost ali popolnoma odpustkov, kakor je bila zdaj štiristoletnica; naj bi si torej verniki tudi to dobo obilno v zveličanje obračali.

Slovstvo. „Kratka staroslovenska slovnica“ g. Marna, ki je bila dajana tudi za doklada k „slov. Glasniku“, je zdaj natisnjena in dobiva se (po 50 nkr.) pri g. Marnu. To je redko, lahko umljivo, izverstno delce ki ga pa naj berže ne bo vsak dobil, kdor bi ga želel, ker si je g. pisavec le samo 200 iztisov posebej oskerbel. Hitro naj se toraj ogleda za knjižico, kateri je noče zamuditi.

Z Gorenskega. A. P. Ne morem se zderžati, da bi v Danici ne sprožil misli zastran življenopisa ranje, kneza in škofa Slomškega. Moja misel in svet je ta-le: Kdor je Slomškega poznal ali ne poznal, kdor je že kaj od njega bral ali ne, naj ne opusti teh bukev prebrati, ker potok sim mu, da bo še veliko novega, mičnega in podbudnega našel in ne bo mu žal za čas, ki ga je v to obrnil.

S kmetov. 27. listopada. Ljubljana je središe Kranjskega, slovenske Atene: je pa tudi Ljubljana duhovna mati za Kranjsko, odkar je cesar Miroslov tukaj škofijo vstanovil. Slehernemu, ki se je v Ljubljani po šolah trudil, ostane Ljubljana znamenitno mesto: z njo se strinja spomin veselih, pa tudi britkih in žalostnih ur. Poslednjo dobo razširjuje se iz Ljubljane narodna zavest po deželi. Rad se torej človek podá z deželo proti beli Ljubljani. 22. nedeljo po Binkošti sem bil tudi jaz v Ljubljani, pa ne da bi se bil podvergel kakemu izpraševanju, kjer bi moje pičle vednosti na zlato tehtnico devali: tudi nisem bil šel poslušat vnetih domorodcev; temveč, kakor neštevilna množica vernih iz vsih krajev Kranjskega, ktere je sklical glas vsiega pastirja ljubljanske škofije, šel sem bil zahvalit se po svoji moči in vrednosti za neštevilne dobrote, ktere je dobrotljivi Bog skazal vernim po Kranjskem po svojih dušnih pastirjih; namenil sem se bil molit za mir in pokoj njih duš, in prosit neskončno usmiljenega Boga, da bi nam tudi zanaprej pošiljal skerbni in gorečih dušnih pastirjev.

Ljudstva po ulicah je bilo kakor ob sejmu; po cerkvah pa je bilo vse napolnjeno. Ob devetih stopim v cerkev č. c. Franciskanov, kjer so besedo Božjo oznanovali sam Višji pastir ljubljanske škofije. Govor je bil od vere, namreč: a) človeka napeljuje k veri vprašanje: „kaj pa potem?“ in b) njegova lastna sreča. — Dobro hvalimo, hudo storimo; — človek ima prosto voljo, sicer bi ne bil človek; — ljuta zverina terga, dokler se ne nasiti, ali človek, kedar pot vere zgreši, divja dotle, da sam sebe ugonobi; — brez vere je nemogoča ljubezen do bližnjega; — človek brezbožen si je sam sebi bog; — človeka napeljuje k veri njegova lastna nezmožnost itd. Svetoval bi učenim, naj bi hodili poslušat glas svojega Visjega pastirja, kajti tako temeljitih in tehtnih dokazov, izpeljanih v tako domači, vsakemu tudi neučnemu razumljivi besedi ni slišati po šolah posvetnih modrijanov; kdor koli se želi prepričati iz lastne skušnje, pritegnil bo mojim besedam, in ne bode mu žal, ako si odkruši nekaj časa v ta namen.

Rečem naj še to-le: Ako je svetna veselica vredna, da se popise, koliko bolj vredna je ta zgodovinska slovesnost, ki ima popolnoma cerkveni značaj in obsega toliko podučljivega za učenega in neučnega. Ako se pri svetnih veselicah

popisuje njih zverstenje in oznanjujejo vnete besede govornikov, toliko več vredno je, da se cerkveni govor omeni. Tako slovesnosti močno povzdigujejo verski duh; to so katoliške demonstracije, pri katerih se spoznajo verni za eno čedo pod svojim Višjipastirjem. —

V Gorici, 21. oktobra. Po prijateljski roki sem dobil „Katholische Literatur-Zeitung“ šte. 32. 1863. Med drugim pretresa ta list tudi knjigo: „Anton Martin Slomšek, Fürstbischof von Lavant, dargestellt in seinem Leben und Wirken von Fr. Kosar itd.“ Potem ko pretresovavec prevdarja in občuduje na vse strani modro in pobožno življenje in djanje ranjkega škofa, sklepa med drugim tudi z naslednjimi besedami: „Das vorliegende urkundliche Werk trägt nicht wenig bei ... alle Unbefangenen in der Ueberzeugung zu bestärken, dass Slomšek einer der grössten Bischöfe, — nicht bloss, wie der Verfasser als Diöcesan zu bescheiden meint, der Monarchie, — sondern der ganzen Kirche in ihrer nun bald 2000jährigen Dauer, ein österreichischer Franz von Sales war! — So ist dieses Werk, welches die bündigsten Aufschlüsse über die Bildungsgeschichte der Slovenen und über die wahrhaft civilisatorische Thätigkeit ihres von deutscher Bildung durchdrungenen und sie fördernden, auch als Linguist ungemein ausgezeichneten Bischofes gewährt, zugleich eine Bereicherung der Kultur wie der kirchengeschichtlichen Literatur, ein Vademecum für Priester aller Grade, ein Hausbuch für jeden Katholiken, und wird es überhaupt kein Wohlgesinnter, wess Glaubens und Standes er auch sein mag, ohne wesentlichen Nutzen für seine Seele, so wie für seine Beurtheilung des bischöflichen Amtes, keiner ohne jene innere Befriedigung aus der Hand legen, welche halbwegs geordnete Geister bei der Betrachtung eines in sich vollkommenen Lebens empfinden müssen. . . .“ *)

Tako govori in priporočuje knjigo nemški časopis ravno zato, ker je resničen in katolišk. In vendar ne bo manjkalo tudi taci, ki bi knjige za nič ne kupili, ali če jim jo prostovoljno ponudiš, tudi ti je brali ne bodo, se vé, da le iz antipatije do ranjcega, ker se je za zavedenje in izobraženje svojega naroda trudil. Upamo da taci strastnikov bo vendar le malo. Po knjigi naj sega, kdor le premore.

*) Takim veljavnim glasom vkljub se pa vender v graškem „Telegraf-u“ 23. vel. serp. t. l. nekdo čez ravno imenovano knjigo močno repenči, ker žal mu je, da ni gosp. pisavec Slomšek-a kakor grešnika ali celo krivčnika popisal, peče ga, češ, da je rajnega presilno povzdignil, „dass er sich den Mann zum Helden für seine Feder und Tinte ausersehen, ihn als eine lichtumflorte Erscheinung hingestellt, seiner Schattenseiten gänzlich vergessen, . . . ihn seines Menschenthums entkleidet habe.“ Zraven tega tudi osebnost g. pisaveca psuje, da je pisal „in vulkanischer Liebeskraft, . . . mit Leidenschaft . . . sich in ein Götterthum hineinphantasirt, . . . durch Apotheosen die Wahrheit verlerzt.“ in šteje mu za ne vem kako pregreho, da je življenje popisaval „mit glühender Begeisterung.“ da je jozefinizem, febronianizem, afterpolitiko i. t. d. neusmiljeno bical; očita mu, „dass er eine gar hohe Meinung von sich habe“ i. t. d. . . . I kaj vender reveza tako bode, da se je čez mertvega škofa v grobu spravil? Kranjci v lavantinski škofiji. — mladensnica napravljena, duhovčnica gojena po Slomšku, to so nar hujši zbiče. Pravi, da je Slomšek pri tem domačem duhovstvu zanemaril, da so kaplanske stanovanja take, da bi občutljivi človek še živine vanje ne deval; govori v om „allgemeinen Spital der Lavanter Diözesen“ itd. Koliko je na tem resnice, bodo ondodni gg. vedili, mi samo to pristavimo, kar je slehernemu očitno, namreč: da pri tem „allgemeinem Spital“ lavantinskega duhovstva mertvije v Danici, ki jih vse zredoma dobivamo, niso v primeri obilniši mem družih škofij, naj berže jih je še manj. Tudi je vsemu svetu znano, da ravno Slomšek je lavantinsko škofijo in semenišče tako vravnal, ondodne šole tako vzdignil, da mu je bilo poslednje leta čezdalje manj družih diecezanov sprejemati potreba, in lavantinska škofija je ravno po njem v vsakem oziru toliko veljavo dobila, da je zdaj malo nji enacih. Zastran pisaveca tega življenjopisa pa bodi rečeno, da je on sam Stajerec, tedaj iz ljubezni do Kranjcev menda ni ranjcega v prezir Stajercev odveč in zoper pravico in resnico povzdigoval.

Razgled po keršanskem svetu.

Judovstvo na Dunaju. „Wiener Sontagsbl.“ piše, da se Dunaj čedalje bolj v judovsko mesto spreminjuje; prav veliko štacun, ker so judovske, je bilo ob znanem judovskem velikem dnevu zapertih, tako da so marsikteri dunajski tergi in ceste imele nedeljsko podobo, občenje po več ulicah je bilo čisto pretergano zavolj velike množice judov, ki so hodili v tempeljne in iz tempeljnove. V nekterih dunajskih statistikah je postavljeno število na 15.000 ali še manj. Po cenitvi ljudi pa, ki judovske stanovanja in njih prebivavce kej bolj natanko poznajo, prebiva k manjšemu 60-70.000 judov na Dunaju. Vzrok, da judje germé na Dunaj, je pa tudi lahko najti. Dunaj je judovski Dorado. Moč pojudovavnih, Cerkvi sovražnih listov tlači očitno mnenje, da prav veliko Dunajčanov očitno vse drugač govori ojudih, kakor pa misli. (Bl. a. Tir.)

Angleška vélika bobnarica „Times“ je napolitanskega kardinala Riario Sforca obrekovala za nališpanega velikaša, ki živi v vsem blisu, sladkosti in obilnosti. G. J. Bowyer, zbornik angleškega parlamenta, pa je „Times-am“ še tisti dan pisal, da to je nezmerna pomota, ker kardinal je ravno nasprotno ulega, kar so „Times“ gobezdale, — on je namreč mož svetega in zatajenega življenja; akoravno je velikaškega rodú (familia principesca), je bilo vendar njegovo življenje pravo mertvenje, posvečeno ubogim, bolnim in užaljenim. Ko je bila v Neapeljenu kolera zrojila, je kardinal zavolj zdravja bil iz doma; kadar pa to zvé, se verne hitro k svojem ljudstvu, prebije dni in noči po bolnišnicah z nevarnostjo svojega lastnega življenja, deli z naj večji blagoserčnostjo duhovno in telesno pomoč. Razdal ja vse, kar je imel, potem je prodal vse, kar je imel kake vrednosti, in poslednjič je na svoje poštenje naposodo vzel dnara, tako je bil ob koncu kolere sam v nar večem pomanjkanji. Njegova junaška ljubezen mu je zaslužila primek sv. Karola Boromeja Napolitanskega. — Kako pa zdaj sardinska vlada s tem možem dela, je znano. Tako svet plačuje!

Lešniki, jabelka in lesnika.

Laški škofje so une dni nekaj pohušljivih časnikov, med njimi „Giornale di Verona“, očitno prepovedali in prepoved se je po vsih cerkvah brala. Perego, vrednik imenovanega dnevnika, je bil nato silno razdražen, ter je tolikanj pijančeval in po kerčmah, kavanah lomastil, da se je ves užemil. Iztrenjivši se hoče kovati spis zoper škofovo prepoved, bil je pa zopet tako nadelan z močnimi pijačami, da ga mertud zadene. Zdravniška pomoč ga zopet k zavlednosti spravi, in naj prvo njegovo djanje potem je bilo, da je iz lastnega nagiba za duhovna prosil, kateremu je slovesno zaterdil, da hoče umreti ko katoličan in spravljen s sv. Cerkvijo. Prosil je mil. škofa veronskega za zamero,

Pa tudi menimo, da je zadnja doba, naj za vselej izmed nas zginejo tiste malo narodne in našim nasprotnikom prav drage psovke: „Ti si Kranjec, ti si Stajerec, ti Korosec, Čič, Ipa-vec“ i. t. d.

G. K. pa poznamo ko součenca prav popolnoma; zastran njegove izvernosti vse skozi v uravi in studijah bi zamogli veliko govoriti, ako bi se ne bali ga žaliti: le samo, ker mu uni poredni spis „wenig Talent zur Geschichtschreibung“ očita, ne moremo zamolčati, kar mu je ravno zgodovinski profesor dr. Ficker, ki sicer ni prazne hvale sejal, ob koncu spraševanja v osmi soli napovedal. On namreč, ki je bil skoz dve leti v več tvarinah njegov učitelj, mu je pričó vse šole rekel: „Sie werden eine Zierde des Standes sein, welchen immer Sie sich wählen.“ To smo slišali na svoje užesa, in moramo spoznati, da skoz več kot dvajset let nismo nikoli o njem drugačnega glasú slišali.

To vemo, da je resnica in nam ne bode bitko, ko bi kje tudi na nas zato letete páice von vulkanischer Liebeskraft, Apotheosen i. t. d.

Vred.

želel je, naj bi prišel k njegovi bolniški postelji, in pred pričami je preklical in za zamero prosil za vse dano pohujšanje, obnovil je te čutila večkrat v svoji kratki bolezní, prejel ss. zakramente in umrl 14. u. m. pričó spovednika v 32. letu svojega življenja. Spomina vredno je, da Perego-ta, ki je škofovo prepoved zaničeval in jo menil s sovražnimi spisi v nič djati, je bolezen napadla v dan, ko je bila prepoved razglašena, in pa v trenutku, ko je zopet hotel zoper njo pisati, — in to hudo ga je v 48 urah pod zemljo spravilo. Perego, ki je večkrat zasmehoval znano knjižico „Casi, che non sono casi“ (primére, pa vender ne primére), je po tem takem sam postal „casus, qui non est casus“ ... Freimavrarji, ki duhovstvo čertijo kakor h . . . †, so precej zagnali, da so mu jezuiti zavdali; toda hitro se je zvedilo, da Perego 6 poslednjih dni ni nič več spal, od večera do jutra je močne pijače hlobotal, in šesteri njegovi zdravniki so bili tako edinih misel, da se je s pijačami končal, da se jim je odveč zdelo, merliča preiskovati. Le na povelje državnega zavetnika so to storili in v nar večji zamerzo freimavrarjev niso našli v želodcu nič, v možganih pa vodo, kar je vse laži in obrekovanja vradno razkadilo. — Besede „v pojasnjenje“, ki jih je bil spregovoril g. M. v „Danici“, poslednja „Torbica“ omajuje, pa tudi sumi, če niso bile kje pisane „in mandatis.“ Ker je ravno ta sum nekdo sprožil v „Nar. Nov.“, torej naj zavoljo čast. občinstva povemo, kar dobro vemo: da une verstice so bile pisane le samo in edino „in mandatis“ conscientiae et veritatis. Zastran pesnikov, spisov itd. je znana „Danicina“ misel in pot, ki je tudi g. Marnova, in vsih, katerim je za pravo omiko in za blagor mladosti mar. Bog daj nam vsm, kerniti pisateljski voz takó, da koga pod pot ne zapelimo, in da bi se nam kesati in kisati ne bilo treba. — V Poti ob nar bolj jutranjem kraju Črnega morja menijo neki Rusi v prid trgovstva in mornarstva napraviti pristav ali loko, ki naj si bode kakor druge Benedke, trgovišče za menjanje kolhiških in kavkaških bogastev z evropskimi izdelki. Kavkaz bo dal les za trgovsko brodarstvo, ki méni skoraj v unih vodah vstati . . . Naj bo Rus človek in katoličan, potlej mu ne zavidamo, ako mu je drago zidati tudi novi London, Pariz ali Nanking. — Ranjki dr. Flir, vodja v avstrijskem sprejmišu v Rimu, čverst in pošten tirolec od pete do glave, je pisal l. 1857 svojemu prijatlu na Tirolsko imel nečedno zavezo z žensko in ji je obetal, da jo bo vzel, berž ko bo njegova žena mervta, in to da se bo kmali zgodilo. Cele tedne je nosil seboj arzenik (hud strup) in je stregel po vgodni priložnosti. Mož in žena sedeta večerjat, juha se ravno da v skledici, kar je poklicana žena iz sobe. Berž berž natrese hudodelnik arzenika v juho. Pa tndi moža nekdo ven pokliče. Žena se pred njim verne k jedi in najde dve mertvi muhi v svoji juhi. Muhi ven verže, gujusi pa se ji to juho jesti. Misli si: mož nič ne vé, da ste bile muhi v jedi. Premeni toraj skledici. Zdaj je ona možovo juho; on pride in je — juho svoje žene. Kmal kmal se jame skazovati strupna moč, in s stermentjem sliši mož, da ste skledici premenjeni. Spozna svojo hudobijo, zastonj je bila zdravniška pomoč, spové se še in — umerje. . . Zapišite si to v svoje zeleno in černo srece vi vsi, ki drugim jamo kopljete! — Ravno ta verli preverli gospod to-le piše: Med „quarantora“ (40urno očitno molitvijo pred sv. R. Telesom) sim vidil posebnega moža. Kaplan iz „S. Lorenzo in Damaso“, nekako 44letnik, po imenu Nina, vsak dan ob 4 mašuje, ob 5 zjutraj pride v cerkev, kjer je ravno sv. R. Telo očitno izpostavljeno, prekleči v srajčici (koretliji), le redkokrat sloné, ves ljubi dan pred altajem blizo do 10 zvečer, ker takrat nekteri družniki sv. R. T. pridejo, da čez noč premolijo; „adoratore perpetuo“ (vedni molivec) gre potem domú in vžije potrebnega živeža. Tako živi že devet mescev. Kterikrat se mu obličje žari v mladostni rudečici; sicer je bled in medel. Vender pa je veselega in kratkočasnega obnašanja. Napravo želi